

ירושלים, ח' חשון, תשפ"ד
23 אוקטובר, 2023

לכבוד,
ציבור הנוטריונים

שלום רב,

הנדון: מתן שירות נוטריוני במצב חירום – מלחמת 'חרבות ברזל'

ביום כ"ב תשרי, התשפ"ד (7.10.2023) בשעה 6:00 בבוקר החלה מתקפת טרור רצחנית מרצועת עזה על מדינת ישראל: מעל 1000 מחבלים חדרו משטח רצועת עזה לשטחה של ישראל מהיבשה, מהאוויר ומהים ותקפו באכזריות אזרחים וחיילים, במקביל לשיגור של למעלה מ-2200 רקטות לשטח מדינת ישראל.

נוכח האירועים האמורים, בשעה 8:00 הכריז שר הביטחון על מצב מיוחד בעורף ברדיוס של 0-80 ק"מ מרצועת עזה בהתאם לסמכותו לפי סעיף 9(ג) לחוק ההתגוננות האזרחית, התשי"א-1951. עוד באותו יום, על רקע האירועים האמורים ולאחר שנוכח כי קיימת סבירות גובהה שיתרחש אירוע חירום אזרחי בישראל, ובהתאם לסמכותו לפי סעיף 90(א) לפקודת המשטרה [נוסח חדש], התשל"א-1971, הכריז השר לביטחון לאומי על אירוע חירום אזרחי בישראל, למעט ברדיוס של 0-80 ק"מ מרצועת עזה, אשר לגביו הוכרז מצב מיוחד בעורף. בהמשך לכך הורחב המצב המיוחד לשטחי מדינת ישראל כולה. בהתאם להוראות חוק ההתגוננות האזרחית, הכרזת שר הביטחון אושרה על ידי ועדת החוץ והביטחון שקבעה את תוקפה עד ליום 19.12.23, לעת הזו. הקבינט המדיני-ביטחוני הכריז על נקיטת פעולות צבאיות משמעותיות, בהתאם לסעיף 40 לחוק-יסוד: הממשלה, בשל המלחמה שנכפתה על מדינת ישראל ("חרבות ברזל").

בעקבות מצב החירום, הובאו לפתחנו מספר שאלות בדין הנוטריוני. להלן המענה להן, לידיעתכם:

1. אני רוצה לסייע לאוכלוסיות שמתקשות להגיע למשרדי לצורך ביצוע פעולות נוטריוניות. האם אני יכול להוציא את החותם ממשרדי הרשום ולספק שירות מרוכז מחוץ למשרדי (למשל, בשטחי כינוס שונים)?

על פי תקנה 26(ב) לתקנות הנוטריונים, התשל"ז-1977, אין להוציא את החותם מהמשרד הרשום. יחד עם זאת, באפשרות הנוטריון לפגוש את הלקוח מחוץ למשרדו, לבצע את פעולות האימות וחתימת הלקוח מחוץ למשרד, בכל יעד שיבחר, ולאחר מכן לשוב למשרדו ולהשלים את הפעולה הנוטריונית על ידי הנפקת האישור הנוטריוני וחתירתו כדיון. ככלל, רצוי שהאישור יישא תאריכים זהים (מועד חתימת הלקוח, מועד חתימת האישור הנוטריוני) אך בנסיבות הנוכחיות, אין מניעה שהאישור הנוטריוני יישא תאריכים שונים. יש

בית התאומים, רח' כנפי נשרים 15, גבעת שאול, ת"ד 34445, ירושלים 9134302

מענה טלפוני בימים א' עד ה' בין השעות 08:00-16:00 ☎ 08-6831683 📠 02-6467935

[אתר מחלקת נוטריונים, האגף לאסדרת מקצועות, משרד המשפטים](#)

לערוך תרשומת אישית המפרטת את הסיבה לפער בין התאריכים וזו תצורף להעתק שיישמר אצל הנוטריון.

לידיעתכם, השירות הנוטריוני ניתן בפריסה רחבה בארץ. ניתן לאתר נוטריון לפי מקום משרדו הרשום, באמצעות עיון בפנקס הנוטריונים הפעילים, המפורסם [באתר משרד המשפטים](#).

2. אני רוצה לתת שירות נוטריוני עבור לקוחות שלא יכולים להגיע למשרדי בשל מצב החירום. האם אני יכול שלא לחייב תוספת שכר עבור "יציאה מהמשרד"?

ככלל, כאשר היציאה מן המשרד נדרשת לבקשת הלקוח יש לגבות תוספת שכר. יחד עם זאת, פרט 9(א) לתקנה 1 לתקנות הנוטריונים (שכר שירותים), התשל"ז-1977 קובע: **"למעט פעולה שלפי טיבה אין לבצעה במשרדו"** - דהיינו, כאשר מדובר בכורח שאינו תלוי בלקוח (למשל, לקוח הנקרא קריאת פתע לשירות מילואים) ניתן לפרש את הנסיבות באופן המאפשר להימנע מלגבות את תוספת השכר. תשומת הלב שלפי תקנה 17(ב) לתקנות הנוטריונים, התשל"ז-1977, נוטריון אשר לא גבה את מלוא השכר המגיע לו בהתאם לתקנות, עליו לציין באישור את הסיבה לכך.

3. אני רוצה לסייע כלכלית לאוכלוסיות שנפגעו במלחמה. האם אני יכול להעניק פטור מלא או חלקי משכר השירותים הקבוע עבור הפעולות הנוטריוניות השונות?

תקנה 1א(א) לתקנות הנוטריונים (שכר שירותים), תשל"ט-1978 מונה רשימה סגורה של מקרים בהם ניתן להעניק ללקוח פטור חלקי או מלא משכר השירותים והם חוסר באמצעים, לקוח שהוא עולה חדש/תושב חוזר או טעות של הנוטריון. יחד עם זאת, סעיף 34(5) לחוק הנוטריונים, התשל"ו-1976 קובע כי נוטריון אשם בעבירת משמעת אם **"גבה או דרש, ללא טעם מספיק, שכר שהוא למטה מן הקבוע מכוון של חוק זה"**. לעמדתנו, מתן פטור מלא או חלקי לאוכלוסיות שנפגעו ממצב החירום¹ מהווה "טעם מספיק" ולא תטען כנגד הנוטריון עבירת משמעת בהקשר זה. תשומת ליבכם, כי בהתאם לתקנה 17(ב) לתקנות הנוטריונים, התשל"ז – 1977, נוטריון אשר לא גבה את מלוא השכר המגיע לו בהתאם לתקנות, עליו לציין באישור את הסיבה לכך.

4. אני רוצה להנפיק אישורים נוטריונים דיגיטליים, אך חושש שאלו לא יתקבלו ביעדם. מה אוכל לעשות כדי להבטיח שהאישורים הדיגיטליים שאערוך ללקוח יוכרו ביעד?

מאז תיקון תקנות הנוטריונים, תשל"ז-1977 בחודש פברואר 2021, מעמדו של האישור הנוטריוני הדיגיטלי זהה לחלוטין למעמדו של האישור הנוטריוני הפיסי. למיטב הבנתנו, קשיים בקבלת אישורים נוטריונים דיגיטליים בגופי היעד נובעים בעיקר מקושי מחשובי והעדר

¹ אוכלוסיות שנפגעו מצב החירום - כפי שהוגדר הזכאי לדחיית מועד לפי [חוק דחיית מועדים \(הוראת שעה – חרבות ברזל\)](#) (חוזר, פסק דין או תשלום לרשות), התשפ"ד-2023.

הערכות דיגיטליות של אותם גופים. חשוב לציין כי האישור הדיגיטלי תקף במסגרת דיגיטלית בלבד ולכן אישור דיגיטלי שהודפס חסר כל תוקף. ככל שידוע על גוף שלא מוכן לקבל אישור נוטריוני דיגיטלי, אנא הביאו זאת לידיעתנו ואנו נפעל מול אותם גופים כדי לסייע להם לבדוק את אמיתות האישור הפרטני והנחת דעתם ביחס למקוריותו.

5. עקב מצב החירום, הלקוח לא יכול להגיע למשרדי ואין באפשרותי להגיע למקום הימצאותו של הלקוח. האם אוכל לערוך את האישור הנוטריוני בהיוועדות חזותית?

נכון למועד זה, לא ניתן לבצע פעולות נוטריוניות בהיוועדות חזותית. יחד עם זאת, נוכח מצב החירום והצורך שהוצף בימים האחרונים בפני המחלקה, אנו עורכים בדיקה מקיפה ויסודית בדבר מתן האפשרות לערוך אישור נוטריוני דיגיטלי בהיוועדות חזותית. נשוב לעדכן בהמשך.

6. עקב מצב החירום, יש קושי לאמת מסמכים נוטריונים בחותמת אפוסטיל בבתי המשפט השונים. מה ניתן לעשות?

לפי סעיף 45 לחוק הנוטריונים, התשל"ו-1976, אימות מסמכים נוטריונים בחותמת אפוסטיל מצוי בסמכות "מורשי האפוסטיל" - עובדי מזכירות בתי-המשפט אשר שהוסמכו לכך. בהמשך [להודעת הנהלת בתי-המשפט](#) ועדכון שהתקבל לאחרונה (22.10.23), יינתן שירות אפוסטיל בכל בתי-המשפט הפתוחים בארץ. יש להתעדכן מול אתר הרשות השופטת לגבי פתיחת בתי-המשפט במחוזות. לבריורים נוספים, ניתן לפנות ישירות להנהלת בתי-המשפט באמצעות טופס פניות הציבור [בקישור כאן](#).

הנכם מוזמנים להמשיך ולהתייעץ איתנו בכל שאלה, קושי או מורכבות שעולה במסגרת פעילותכם הנוטריונית. אנו נמשיך לקיים הערכות מצב בהתאם להתפתחות האירועים, ויעשה כל שניתן על מנת לבחון את פנייתכם לעומק ולהשיבכם בזריזות.

אנו זמינים לרשותכם בדוא"ל: NotaryPZ@justice.gov.il ובמוקד המידע: 08-6831683.

בכבוד רב,

מיטל כץ, עו"ד

מנהלת מחלקת נוטריונים
האגף לאסדרת מקצועות
משרד המשפטים